

**Міністерство освіти і науки України
Поліський національний університет
Кафедра бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту**

Кваліфікаційна робота
на правах рукопису

ІЩУК ОКСАНА МИКОЛАЇВНА

УДК 657.1:339.1

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

**ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ОБЛІКУ І АУДИТУ ВИРОБНИЧИХ
ЗАПАСІВ ТА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ**

Спеціальність 071 – облік і оподаткування

Подається на здобуття освітнього ступеня магістр

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і тестів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

_____ Оксана ІЩУК

Науковий керівник
Гайдучок Тетяна Станіславівна
кандидат економічних наук, доцент

Житомир – 2023

Робота виконана на кафедрі бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту
Поліського національного університету

Рецензент:

професор кафедри фінансів і кредиту Поліського національного університету,
д.е.н., проф. Віленчук Олександр Миколайович

Висновок комісії за результатами попереднього захисту:

_____ допустити до захисту _____

Голова комісії _____ Тетяна ГАЙДУЧОК _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Висновок кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту за
результатами попереднього захисту:

_____ допустити до захисту _____

Протокол засідання кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та
аудиту № _____ від __ грудня 2023 року

В.о. завідувача кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту
Наталія МАЛЮГА _____
(підпис)

« ___ » грудня 2023 р.

Результати захисту кваліфікаційної роботи

Студент(ка) ЩУК Оксана Миколаївна захистив(ла) кваліфікаційну роботу з
оцінкою за шкалою _____ ECTS, сума балів _____ за
національною шкалою з оцінкою _____

Секретар ЕК _____ Ганна МАЙДУДА _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Іщук О. М. Формування системи обліку і аудиту виробничих запасів та оцінка ефективності їх використання. – Рукопис.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістр за спеціальністю 071 – облік і оподаткування. – Поліський національний університет Міністерства освіти і науки України, Житомир, 2023.

У кваліфікаційній роботі висвітлено організаційні засади управління виробничими запасами в умовах формування інформаційного забезпечення для ухвалення ефективних управлінських рішень. Досліджені теоретичні основи обліку, аналізу й аудиту запасів, вивчений економічний зміст, класифікація та основні завдання обліку, а також питання визнання запасів відповідно до нормативних актів.

Кваліфікаційна робота містить обґрунтування ефективної системи обліку та аудиту запасів, що сприяє оптимізації виробництва та фінансових показників підприємства. Дослідження теоретичних аспектів обліку запасів у контексті управління виробничими процесами дозволяє розробляти оптимальні стратегії управління запасами та приймати обґрунтовані управлінські рішення.

У проведеному дослідженні було виявлено, що формування повної та достовірної інформації про матеріальні цінності, а також організація внутрішньогосподарського контролю, є важливою складовою обліково-аналітичного забезпечення виробничих запасів на підприємстві. Це дозволяє підприємству ефективно керувати своїми ресурсами, вчасно виявляти та усувати можливі ризики та недоліки, що в свою чергу сприяє підвищенню продуктивності та покращенню фінансових показників.

Ключові слова: ефективність використання, аудит, облік, управління, виробничі запаси

ABSTRACT

Ishchuk O. M. Formation of the inventory and auditing system of production stocks and evaluation of their utilization efficiency. – Manuscript.

Qualification work for the degree of Master in Accounting and Taxation. – Polissya National University of the Ministry of Education and Science of Ukraine, Zhytomyr, 2023.

The qualification work highlights the organizational principles of production stock management in the context of forming information support for making effective management decisions. The theoretical foundations of inventory, analysis, and auditing of stocks are studied, as well as the economic content, classification, and main objectives of inventory, as well as the issue of stock recognition in accordance with statutory acts.

The qualification work contains a justification of an efficient system of inventory and stock auditing, which contributes to the optimization of production and financial indicators of the enterprise. The study of theoretical aspects of inventory accounting in the context of production processes management allows for the development of optimal strategies for stock management and making well-grounded management decisions.

The conducted research has revealed that the formation of complete and reliable information about material assets, as well as the organization of internal control, is an important component of the accounting and analytical support of production stocks at the enterprise. This allows the enterprise to effectively manage its resources, timely identify and eliminate potential risks and shortcomings, which in turn contributes to increased productivity and improved financial performance.

Keywords: efficiency of use, audit, accounting, management, production inventory

ЗМІСТ

Вступ.....	6
Розділ 1. Загальнотеоретичні основи обліку і аудиту виробничих запасів в системі управління оборотними активами підприємств.....	10
1.1. Економічний зміст обліку і аудиту виробничих запасів.....	10
1.2. Законодавче забезпечення та проблемні питання обліку і аудиту запасів в сучасних наукових джерелах.....	15
1.3. Особливості господарської діяльності та економічний стан лісогосподарської галузі.....	21
Розділ 2. Сучасний стан обліку, аудиту та аналізу ефективності використання виробничих запасів підприємств.....	27
2.1. Формування обліково-інформаційної системи для управління операціями із виробничими запасами.....	27
2.2. Система проведення аудиту виробничих запасів.....	33
2.3. Оцінка ефективності використання виробничих запасів.....	38
2.4. Рекомендації покращення обліково-аналітичного забезпечення виробничих запасів.....	42
Висновки.....	47
Список використаних джерел.....	49
Додатки.....	53

ВСТУП

Актуальність теми кваліфікаційної роботи. Створення системи обліку та аудиту виробничих запасів разом з оцінкою їх ефективного використання є ключовим елементом успішного управління запасами на будь-якому підприємстві. Виробничі запаси, такі як сировина, матеріали, комплектуючі, інструменти та готова продукція, мають значний вплив на економічні результати підприємства.

Система обліку запасів допомагає зберігати належний рівень запасів і запобігати недобору або переведення. Вона включає у себе методи обліку, які відображають рух запасів, організацію обліку та методи оцінки вартості запасів.

Оцінка ефективності використання запасів має на меті аналізувати, наскільки ефективно підприємство використовує свої запаси. Це включає порівняння рівня запасів з попитом, ступінь заповненості складів, загальну вартість запасів і їхній вплив на фінансову стійкість підприємства.

Крім того, аудит запасів є важливим елементом системи управління запасами. Це дозволяє періодично перевіряти відповідність фактичного руху запасів з обліковими записами і виявляти будь-які нестачі, недоліки в управлінні запасами або можливі шахрайські дії.

Основна мета створення системи обліку та аудиту виробничих запасів та оцінки їх ефективності полягає в забезпеченні належного рівня запасів, скороченні витрат на утримання запасів та оптимізації виробництва. Це допомагає забезпечити підприємству конкурентну перевагу, покращити фінансові показники і взагалі забезпечити стабільне функціонування.

Аналіз досліджень і публікацій. Облік, аналіз та аудит виробничих запасів, а також формування матеріальних витрат, що зумовлені використанням таких активів, досліджували такі науковці, як О. М. Бондаренко, О. В. Зінченко, Ю. С. Рабокоть, В. А. Кононенко, М. Т. Шендригоренко та інші. Однак, незважаючи на ґрунтовні досягнення названих науковців, деякі питання обліково-аналітичного забезпечення виробничих запасів, з урахуванням сучасних умов діяльності

суб'єктів господарювання, потребують подальших досліджень на основі набутого досвіду.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження загальнотеоретичних основ бухгалтерського обліку, аналізу і аудиту виробничих запасів, в умовах формування інформаційного забезпечення для прийняття ефективних та раціональних управлінських рішень. Робота спрямована на вивчення та поглиблення знань щодо теоретичних засад бухгалтерського обліку виробничих запасів, а також на оптимізацію процесів аналізу та аудиту цих запасів.

Результатом дослідження має бути розробка рекомендацій з покращення системи обліку та аудиту виробничих запасів з метою підвищення ефективності управління ними. Таким чином, кваліфікаційна робота буде сприяти підвищенню якості та ефективності управлінських рішень у сфері обліку та управління виробничими запасами підприємства.

Основними завданнями кваліфікаційної роботи є:

- розкрити теоретичні аспекти організації обліку в системі управління виробничими запасами з метою виявлення оптимальних методів та процедур для забезпечення ефективного управління запасами на підприємстві;
- проаналізувати законодавчо-нормативне забезпечення обліку і аудиту виробничих запасів з урахуванням вимог діючого законодавства та стандартів бухгалтерського обліку;
- дослідити організацію обліково-інформаційної системи та її місце в управлінні підприємством, зокрема в контексті управління виробничими запасами.
- проаналізувати порядок формування обліково-інформаційної системи для управління виробничими запасами з урахуванням потреб та вимог підприємства.
- розглянути процес формування обліково-інформаційної системи для управління виробничими запасами з метою оптимізації забезпечення оборотними активами підприємства;
- проаналізувати порядок здійснення аудиту виробничих запасів на підприємстві з метою виявлення можливостей для покращення та запобігання

ризикам;

– проаналізувати наукові дослідження в сфері обліку, аналізу й аудиту виробничих запасів з метою використання найкращих практик у своєму дослідженні.

Об'єкт дослідження – це процес обліково-аналітичного забезпечення ефективного використання виробничих запасів на підприємстві.

Предмет дослідження – теоретичні, методичні та практичні аспекти обліку, аналізу та аудиту виробничих запасів на підприємстві.

Методи дослідження. Процес виконання кваліфікаційної роботи передбачав застосування різноманітних методів наукового дослідження. Зокрема, методи абстрагування, спостереження, порівняння, синтезу, формалізації, аналізу, індукції, дедукції, а також системного підходу були використані автором під час проведення дослідження у сфері обліку виробничих запасів на підприємстві. Ці методи дозволили авторові систематизувати і проаналізувати отримані дані, виявити закономірності, визначити причинно-наслідкові зв'язки та розробити обґрунтовані висновки та рекомендації. Використання цих методів сприяло досягненню науково обґрунтованих та практично важливих результатів у дослідженні проблеми обліку виробничих запасів на підприємстві.

Інформаційна база дослідження. Для написання кваліфікаційної роботи використовувалися наступні джерела інформації: нормативно-правові акти України, які регулюють питання обліку, аналізу й аудиту виробничих запасів; праці вчених-економістів, які стосуються питань обліково-аналітичного забезпечення та аудиту виробничих запасів; статистична і облікова інформація, отримана з підприємства, що допомогла проаналізувати поточний стан виробничих запасів і виконати практичне дослідження.

Дані джерела інформації стали основою для аналізу та дослідження системи обліку виробничих запасів на підприємстві. Нормативно-правові акти України забезпечили фундаментальне розуміння і виконання вимог щодо обліку та аудиту виробничих запасів. Праці вчених-економістів допомогли у поглибленому розгляді та аналізі теоретичних та методологічних аспектів обліку виробничих

запасів. Статистична та облікова інформація з підприємства надала необхідну практичну базу для проведення аналізу і вироблення рекомендацій.

На основі цієї інформації були сформульовані обґрунтовані висновки та рекомендації з метою поліпшення системи обліку виробничих запасів на підприємстві. Такий підхід сприятиме вдосконаленню управління виробничими запасами та підвищенню ефективності діяльності підприємства.

Практичне значення одержаних результатів. Отримані результати дослідження покликані сприяти покращенню управління виробничими запасами на підприємстві. Це зокрема охоплює вдосконалення процедур обліку, аналізу та аудиту виробничих запасів, а також впровадження ефективних методів контролю. Рекомендації, розроблені на основі отриманих даних, можуть допомогти уникнути створення надмірних запасів, знизити витрати на утримання запасів, покращити виробничу діяльність та забезпечити ефективний ланцюг постачання. В результаті це сприятиме збільшенню ефективності і прибутковості підприємства.

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ І АУДИТУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВ

1.1. Економічний зміст обліку і аудиту виробничих запасів

Підвищення ефективного функціонування підприємств у сучасних умовах ринку залежить від раціонального використання наявних ресурсів, які включають трудові, матеріальні та необоротні активи, які у сукупності створюють виробничі ресурси. Матеріальні ресурси підприємства охоплюють засоби праці та предмети праці.

Виробничі запаси є надзвичайно важливою складовою активів для всіх підприємств незалежно від виду господарської діяльності. Вони займають особливе місце в структурі активів та є домінуючою складовою в структурі виробничих витрат підприємств, надаючи можливість для ефективного ведення бізнесу.

Запаси є оборотними активами, що можуть бути конвертовані в готівку протягом року або одного операційного циклу. Запаси становлять значну частину активів підприємства і представляють собою економічні ресурси підприємства у вигляді сукупних цінностей, що використовуються для комерційних цілей з метою отримання прибутку [34].

У НП(С)БО 9 зазначено, що для визнання запасів як активів, необхідно враховувати наступні умови: підприємство повинно нести ризики та отримувати користь від права власності або повного контролю над придбаними запасами; підприємство має здійснювати управління та контроль за збереженням та рухом запасів; існує ймовірність отримання економічних вигод у майбутньому внаслідок використання цих запасів; вартість запасів повинна бути достовірно визначена [18].

Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ), зокрема МСФЗ 2 «Запаси», визначають запаси як активи, які:

- 1) використовуються підприємствами для продажу в ході звичайної діяльності;
- 2) знаходяться у процесі виробництва або на етапі надходження як готова продукція або товари для подальшого використання;
- 3) мають бути спожиті в процесі виробництва та наданні послуг [16].

Це загальне визначення запасів, яке включає різні види товарів, виробів та інших матеріальних цінностей, що використовуються в бізнесі з метою продажу, виробництва або надання послуг.

Зазвичай, «виробничі запаси» використовуються безпосередньо в процесі виробництва. Це може включати напівфабрикати, комплектуючі, енергоносії, тощо.

У той час як «матеріальні запаси» можуть охоплювати всі види матеріалів, які використовуються в підприємстві, включаючи виробничі запаси, але також і основний офісний інвентар, біржові товари, проміжні складські запаси тощо.

Таким чином, «виробничі запаси» є підгрупою «матеріальних запасів» (рис. 1.1).

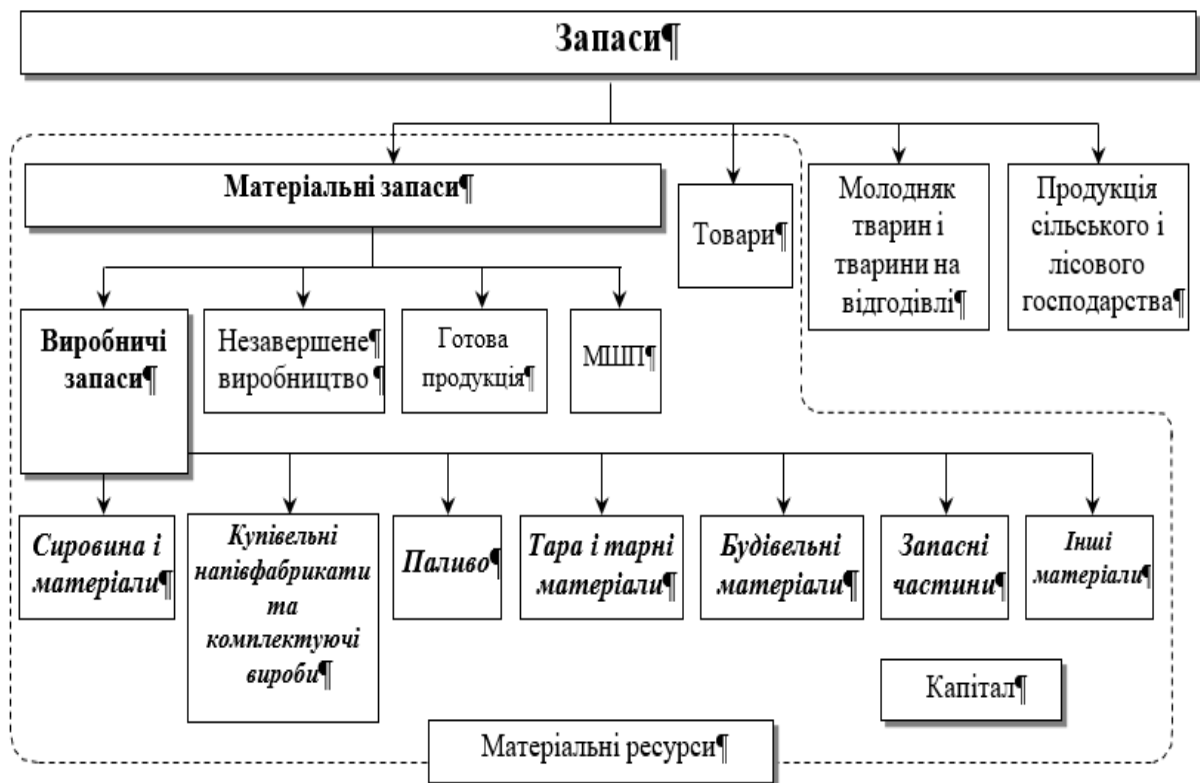

Рис. 1.1. Склад виробничих запасів

Запаси можна класифікувати в різних аспектах, таких як призначення, ступінь готовності, тип матеріалу тощо. Так, всі запаси (сировина, матеріали сільськогосподарського призначення, напівфабрикати, деталі, готові вироби та запасні частини для ремонту засобів виробництва) є основними категоріями запасів, які важливі для багатьох видів підприємств. Така класифікація допомагає керівництву приймати рішення щодо управління запасами та оптимізації їх обсягу.

Сукупні запаси виробництва складаються з предметів виробництва, які перебувають у матеріальному потоці протягом різних етапів технологічного процесу. Це можуть бути сировина, напівфабрикати, комплектуючі, готові вироби, запасні частини та інші матеріальні цінності, які використовуються в процесі виробництва. Управління цими запасами виробництва є дуже важливим аспектом ефективного управління виробничим процесом, а також плануванням та забезпеченням безперебійності виробництва.

Рациональна систематизація запасів є ключовою для цілей обліку. В табл. 1.1 наведено класифікацію виробничих ресурсів відповідно до національних стандартів.

Таблиця 1.1

Класифікація виробничих ресурсів

Ознаки групування	Вид запасів
Призначені для реалізації в умовах звичайної діяльності	Готова продукція, товари
Знаходяться в процесі виробництва з метою виробництва готової продукції	Незавершене виробництво, напівфабрикати, брак у виробництві
Призначені для споживання при виробництві продукції, виконанні робіт, надані послуг, а також управління підприємством	Виробничі запаси, МШП

Виробничі запаси можна ще класифікувати за такими ознаками (місцем розміщення, функціями, способом використання та ін.) Розглянемо класифікацію виробничих запасів на рис. 1.2.

Рис. 1.2. Класифікація виробничих запасів а певними ознаками [1]

Щоб забезпечити безперебійний процес виробництва та збуту продукції, необхідно правильне управління виробничими запасами. Головною метою цього управління є створення умов для оптимального рівня запасів матеріальних цінностей, що дозволить уникнути недофінансованості і зайвого підзаказу, зменшити витрати і мінімізувати ризики пов'язані з псуванням або старінням товарів.

Управління виробничими запасами вимагає значних зусиль та складних процедур. Його основу становлять облікова класифікація, оцінка, документування наявності та руху запасів, а також система рахунків. Крім того, процес управління виробничими запасами підприємства може бути відображений на рис. 1.3 [8].

Отже, правильне управління виробничими запасами потребує наявності повної та достовірної інформації про їх наявність та рух, яку може забезпечити добре організована система обліку на підприємстві. Ця система генерує та інтерпретує всю базу інформаційного потоку, яка надходить від різних ринкових систем, що сприяє ефективному управлінню виробничими запасами.

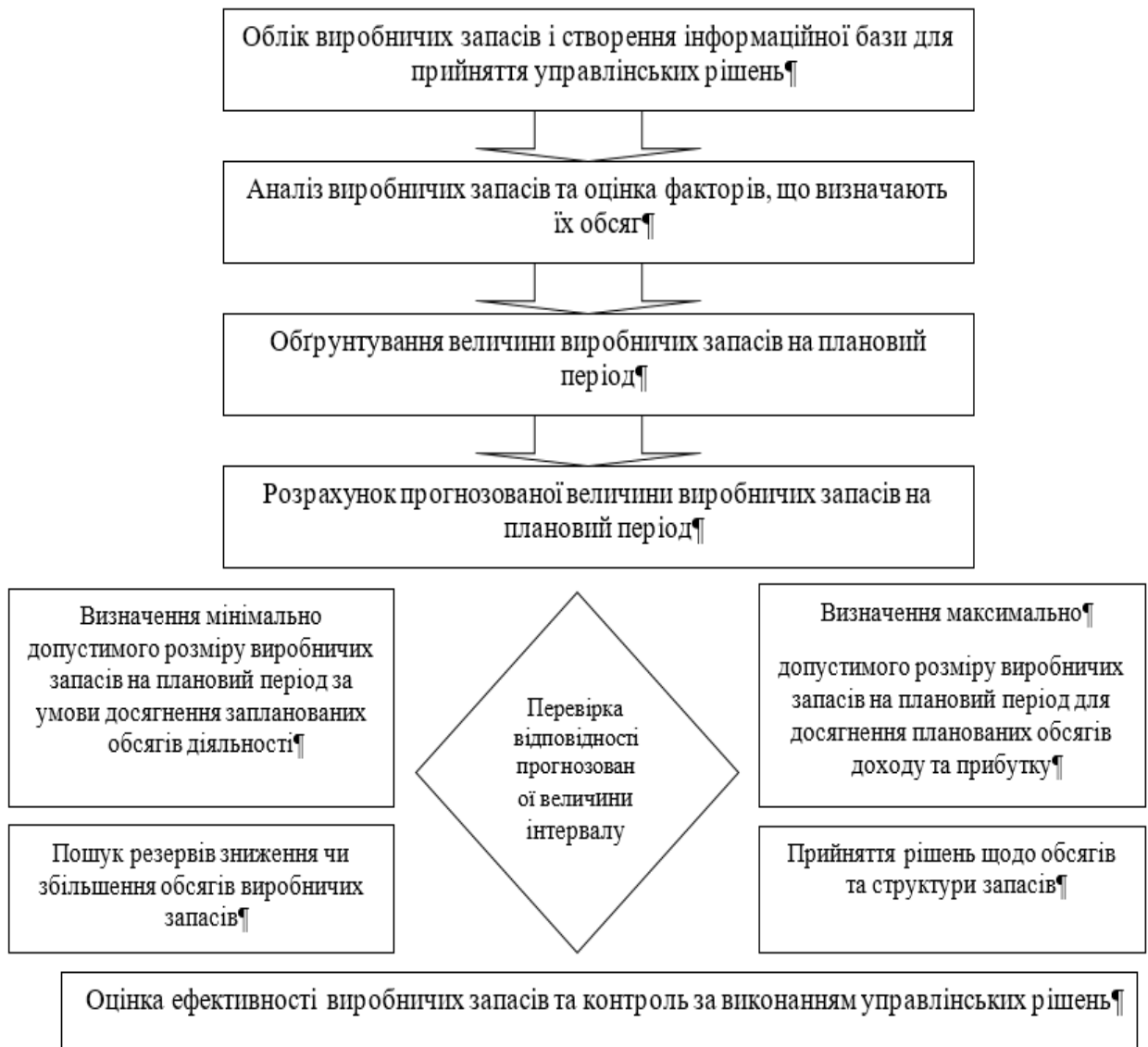

Рис. 1.3. Механізм управління виробничими запасами підприємства [8]

Управління запасами відіграє ключову роль у забезпеченні та підтриманні оптимальної кількості та видів матеріальних ресурсів, необхідних для реалізації стратегічного плану організації. Це пояснюється тим, що виробництво включає в себе рух матеріальних ресурсів через процес, який змінює форму цих матеріалів, перетворюючи їх на готову продукцію. Відтак, управління запасами визначає ефективність цього процесу та може впливати на результативність підприємства, його конкурентоспроможність і фінансовий стан.

Загалом, процес управління запасами на лісогосподарському підприємстві може бути узагальнено у вигляді блок-схеми (рис. 1.4).

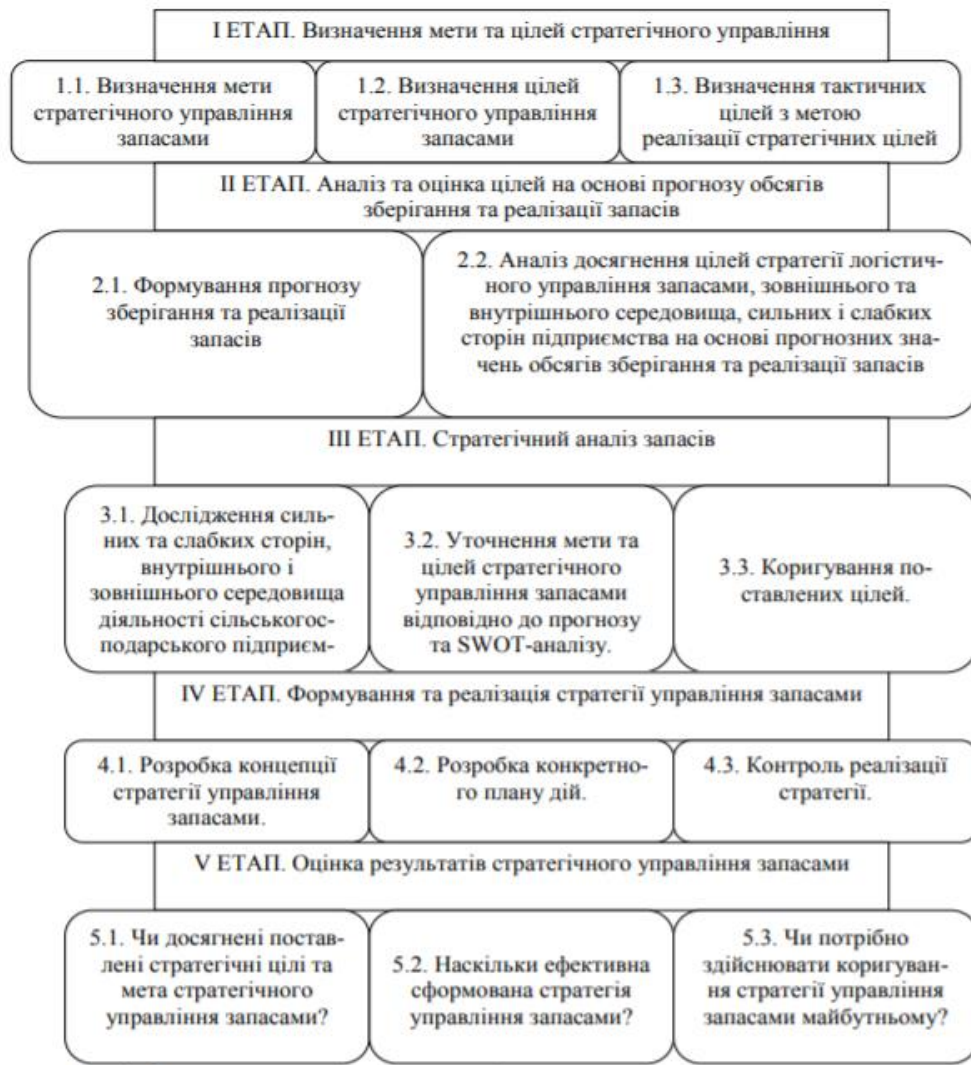

Рис. 1.4. Етапи управління на лісгосподарських підприємствах [24]

Ефективне управління виробничими запасами допоможе зменшити витрати на їх зберігання, скоротити тривалість виробничого циклу і звільнити частину грошових коштів, які можна використати для придбання інших оборотних активів.

1.2. Законодавче забезпечення та проблемні питання обліку і аудиту запасів в сучасних наукових джерелах

Система нормативно-правового регулювання операцій з виробничими запасами на підприємстві узгоджує та об'єднує акти різних рівнів та юридичної сили. Ця система включає законодавчі та нормативно-правові акти, які формують

таку систему нормативно-правового регулювання операцій з виробничими запасами на підприємстві (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Нормативне забезпечення щодо господарських операцій з виробничими запасами

Рівні регулювання	Джерела регулювання	Регулюючі документи і положення	Функції регулюючих документів і положення
Перший	Президент України, Верховна рада України, Кабінет Міністрів України	Закони України, Кодекси, Укази Президента України, постанови Кабінету Міністрів України	Встановлюють єдині правові і методологічні основи організації і ведення бухгалтерського обліку, складання звітності
Другий	Міністерство фінансів України, інші органи виконавчої влади	Положення (стандарти) бухгалтерського обліку	Регулює загальні принципи організації і ведення бухгалтерського обліку, надання бухгалтерської звітності, правила і порядку звітності окремих об'єктів бухгалтерського спостереження
Третій	Міністерства та відомства	План рахунків фінансово-господарської діяльності, інструкція по його застосуванню, інші методичні рекомендації та вказівки	Визначає схему реєстрації та групування об'єктів спостереження, регулює методи оцінки майна, порядок нарахування виплат працівникам і т.п.
Четвертий	Управлінський персонал організації	Документи, що регулюють облікову політику підприємства	Дозволяє здійснювати вибір форм і методів ведення обліку і звітності в організації виходячи з специфіки і об'ємів діяльності

У країні система правового регулювання операцій з виробничими запасами має чотири рівні:

1. Законодавчий рівень (закони, укази Президента, постанови Уряду України).
2. Нормативний рівень (стандарти бухгалтерського обліку, затверджені Міністерством фінансів України).
3. Методичний рівень (методичні вказівки, рекомендації, інструкції, накази, листи Міністерства фінансів України та інших органів виконавчої влади, що займаються питаннями бухгалтерського обліку).
4. Організаційний рівень (документація, що визначає різні аспекти бухгалтерського та податкового обліку).

Дана система створена для забезпечення відповідності операцій із виробничими запасами законодавчим вимогам, стандартам та правилам, які регулюють цю сферу діяльності.

Для правильної організації обліку виробничих запасів в будь-якому підприємстві бухгалтер керується нормативно-правовою базою, яка містить закони, положення, накази, інструкції, листи та інші нормативні акти. Ця нормативна база визначає правила обліку, звітності та контролю за виробничими запасами, які повинні виконуватися відповідно до чинного законодавства та стандартів бухгалтерського обліку. Такий підхід до управління обліком допомагає забезпечити відповідність діяльності підприємства законодавчим вимогам і уникнути порушень в цій сфері.

Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [26] є основним актом, який регулює здійснення бухгалтерського обліку на підприємствах України та порядок відображення активів та пасивів в обліку та звітності. Даний закон визначає основні напрямки організації бухгалтерського обліку на підприємстві та надає можливість підприємству керувати деякими аспектами бухгалтерського обліку та приймати рішення щодо обліку виробничих запасів на підприємстві:

- визначення облікової політики підприємства;
- визначення форми обліку, створення системи реєстрів обліку та установлення порядку й методів реєстрації інформації в них;
- створення системи та форм внутрішнього обліку для управлінських потреб;
- приймання та схвалення процедур обміну документацією та методами обробки облікової інформації, додаткові системи рахунків та журнали для аналітичного обліку.

Таким чином, цей закон є ключовим нормативним актом, що регулює облік виробничих запасів на підприємстві.

Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» [25] регулює аудиторську діяльність, встановлює вимоги до фінансової звітності

та проведення аудиту в Україні. Визначає правила та стандарти, яким повинні відповідати аудитори та аудиторські фірми, проводячи ревізію фінансової звітності підприємств та організацій.

НП(С)БО 9 «Запаси» [18] надає методологічні підстави для створення облікової інформації про виробничі запаси та їх засвідчення у фінансовій звітності.

Згідно з Планом рахунків бухгалтерського обліку (п. 25), рахунки є важливим джерелом інформації для оперативного управління та контролю за станом та рухом засобів підприємства, а також для відстеження наявності та змін у джерелах фінансування та їх результатів [11, 20].

У зв'язку з реформуванням нормативного законодавства, облік формування та реалізації запасів потребує постійного оновлення та врахування нових аспектів законодавства. Це вимагає аналізу та адаптації облікових процедур та регуляції до змін в законодавстві, а також розробки відповідних внутрішніх процедур для відповідності новим вимогам.

Удосконалення бухгалтерського обліку є ключовим елементом розвитку економіки, оскільки реформування економічних відносин в Україні створює потребу в нових вимогах до обліку. Це також включає в себе забезпечення точного обліку обсягу виробництва продукції, робіт і послуг, а також зниження собівартості продукції, що ставить перед бухгалтерським обліком важливі завдання, які потребують постійного вдосконалення і адаптації до змін в умовах ринкової економіки.

Ефективне управління запасами є важливим аспектом функціонування підприємства. Забезпечення підприємств необхідними матеріальними цінностями відіграє суттєву роль у забезпеченні безперервності виробничого процесу. Таке управління вимагає урахування багатьох факторів, таких як попит, технологічний процес, умови постачання тощо. Вирішення цих завдань вимагає правильного й достовірного обліку та стратегічного планування запасів, що дозволяє забезпечити оптимальний рівень запасів для підтримання потреб виробництва без зайвих витрат.

Зінченко О. В., Сайко К. І. [10] розглядають різні підходи до визначення терміну «виробничі запаси» з метою кращого розуміння цієї обліково-економічної категорії та обґрунтування їх класифікації, що дозволяє уточнити та розширити їх сутність.

Рабокоть Ю. С. обґрунтовує, що запаси, як частина ресурсного потенціалу підприємств, є ключовим елементом оборотних активів. Їх визначають як наявність відповідних матеріальних ресурсів на підприємстві, включаючи засоби виробництва, предмети споживання та інші цінності, які необхідні для забезпечення розширеного відтворення, обслуговування сфери нематеріального виробництва та задоволення потреб населення [29].

Поділяємо точку зору автора Подолянчук О. А. щодо важливості врахування змісту нормативно-правового регулювання обліку виробничих запасів під час визначення їх сутності. Також згодні з автором, що виробничі запаси представляють собою матеріальні оборотні активи, які повністю використовуються протягом операційного циклу для створення продукції, товарів, надання послуг, виконання робіт або для інших господарських та управлінських потреб підприємства [22].

До проблемних аспектів організації обліку виробничих запасів відноситься вибір методики їх оцінки при вибутті. У зв'язку з постійними змінами цін на виробничі запаси, різні методи списання запасів можуть впливати на показники звітності по-різному. Недоцільне застосування методу оцінки вибуття запасів може послужити ґрунтом для фінансових злочинів або спотворення інформації про реальний фінансовий стан підприємства [40].

Науковцями Рибалко О. М., Нестеренко А. А. [30] проведено дослідження щодо шляхів адаптації фінансової звітності підприємств України до міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та звітності, проаналізовано світові тенденції у сфері розвитку бухгалтерського обліку, а також прослідковано останні законодавчі нововведення у сфері реформування державного бухгалтерського обліку в Україні. На основі цього були сформульовані практичні рекомендації щодо ефективного управління виробничими запасами.

Напрямок в дослідженнях науковців стосовно порядку визначення собівартості використаних виробничих запасів є значною проблемою в обліковій науці та викликає значний практичний інтерес. Поміж фахівці періодично виникали дискусії, які призвели до розробки різних методів оцінки вибуття запасів, використовуваних у нормативних документах. Однак вирішення цієї проблеми полягає в усвідомленні керівництвом підприємства найбільш ефективного методу оцінки вибуття виробничих запасів у конкретній ситуації та врахування вимог користувачів бухгалтерського обліку [3].

Для збереження та належного управління виробничими запасами важливо мати достатню кількість складських приміщень, обладнаних ваговими та вимірювальними пристроями, мірною тарою та іншими відповідними пристосуваннями на підприємстві [32].

Цікаво, що Чабанюк О. А. визначає найсуттєвіші проблеми документообігу, пов'язані з виробничими запасами, та відмічає їх недосконалість на підприємствах країни. Дослідниця рекомендує використовувати досвід країн Європейського Союзу, з урахуванням національних особливостей. Щодо конкретних способів вирішення проблем, Чабанюк О. А. вважає за краще змінити зміст реєстрів аналітичного обліку для підвищення їхньої інформативності [38].

Як автор досліджень, В. Кононенко [12] вказала на те, що організація бухгалтерського обліку запасів є складною справою з певними недоліками та труднощами, які можуть призводити до втрат запасів.

Контроль за запасами завжди є актуальним питанням на багатьох підприємствах через його вплив на ефективність фінансово-господарської діяльності. Нестача запасів на будь-якій стадії виробництва може призвести до порушень безперервності поточних процесів, тоді як надлишки запасів збільшують витрати, пов'язані з їх зберіганням. Це вимагає дослідження сучасних особливостей організації обліку виробничих запасів на підприємствах з метою досягнення більш ефективних результатів діяльності [39].

Узагальнений висновок щодо удосконалення обліку виробничих запасів включає наступні аспекти: підвищення швидкості надходження інформації для

управління виробничими запасами; чітке організування облікових процедур для контролю руху запасів; розробка графіків документообігу з визначенням функцій виконавців; урахування особливостей діяльності підприємства при виборі методів списання виробничих запасів.

1.3. Особливості господарської діяльності та економічний стан лісогосподарської галузі

Нова європейська модель управління лісами, в якій єдиним суб'єктом господарювання стало ДП «Ліси України», відкриває нові можливості та виклики для лісової галузі. Ця модель надає можливість для більш ефективного управління лісовими ресурсами, їх раціонального використання та збереження, а також сприяє забезпеченню сталого розвитку лісового сектору.

Введення єдиного ДП «Ліси України» може допомогти у збереженні та збалансованому використанні лісових ресурсів, підвищенні якості лісового управління, розвиненні відвідування інвестицій та впровадженні новітніх технологій у галузі. Зокрема, це може сприяти покращенню лісового господарства, збільшенню виробництва деревини, а також збільшенню екологічних функцій лісів.

Однак ця модель також вимагає належного контролю, планування та моніторингу управління лісовими ресурсами, а також збалансування інтересів різних груп стосовно лісових ресурсів, включаючи лісорубний сектор, екологічні організації та місцеві громади.

Отже, введення нової моделі управління лісовими ресурсами в Україні відкриває нові можливості для розвитку галузі, проте потребує належного управління та збалансованого підходу до забезпечення сталості та раціонального використання лісових ресурсів.

Черговий етап реформи відбувся дуже своєчасно, оскільки ситуація на ринку продовжує залишатися критичною. Нова модель управління лісовими

ресурсами може сприяти більш ефективному використанню ресурсів та покращенню ситуації на ринку. Вона надає можливість створення більш прозорої та ефективної системи управління, а також сприяє зменшенню негативного впливу на навколишнє середовище.

Однак, важливо пам'ятати, що впровадження нової моделі управління потребує комплексного підходу та уваги до деталей, оскільки воно може мати значний вплив на всю галузь. Така ситуація на ринку вимагає швидких, але ретельно обдуманих дій та належного контролю з боку владних органів.

Отже, впровадження реформ в лісовій галузі може стати першим кроком до вирішення критичної ситуації на ринку, але вимагає ретельного аналізу та уважно продуманих дій з урахуванням усіх можливих наслідків [15].

Обсяг реалізації деревини на 2023 рік склав 12,3 млн. кубометрів. Для першого кварталу було виставлено на продаж 2,3 млн кубометри, але реалізовано лише близько 1 млн кубометрів.

У порівнянні з початком 2022 року, обсяг реалізації скоротився на 600 тисяч кубометрів.

У зв'язку з цим, виникає проблема з виторгом, оскільки ціни продовжують триматися на мінімальному рівні. Якщо на початку 2022 року середня ціна реалізації необробленої соснової деревини становила приблизно 2,5 тисячі гривень за кубометр, то у 2023 році маємо початковий рівень у 1,8 тисячі гривень за кубометр [13].

Ця ситуація свідчить про серйозні труднощі у галузі та можливу потребу в стратегічних заходах для виправлення ситуації.

Агресія Російської Федерації проти України має серйозні наслідки для лісового господарства України, призводячи до значних пошкоджень площі 2,9 млн гектарів лісів різного ступеня. З урахуванням лісів Автономної Республіки Крим та областей Луганської та Донецької, які були окуповані до 2022 року, зараз близько 1 млн гектарів лісів знаходяться в окупації або перебувають під впливом активних бойових дій [27].

Падіння обсягів реалізації деревини та зниження цін свідчать про можливі проблеми, з якими потрібно невідкладно впоратися.

Для вирішення цих проблем можуть бути запропоновані наступні заходи:

1. Аналіз ринку: необхідно провести докладний аналіз попиту на деревину, визначити можливі причини зменшення обсягів реалізації та зниження цін – чи це зменшення попиту, зміни в галузі будівельних матеріалів або інші фактори.

2. Розробка маркетингової стратегії: можливо, необхідно переглянути стратегію маркетингу, зокрема, просування продукції на нові ринки чи розширення асортименту продукції.

3. Залучення внутрішніх та зовнішніх фахівців: пошук нових ідей і підходів для збільшення обсягів продажу та підвищення цін на продукцію.

4. Диверсифікація: розгляньте можливість диверсифікації продукції, наприклад, виробництва більше доданої вартості, спеціалізації на певному виді деревини або виготовленні виробів із деревини з вищою доданою вартістю.

5. Пошук нових ринків: можливо, варто розглянути можливості розширення ринків збуту, які можуть призвести до збільшення попиту на деревину та підвищення цін. Наприклад, експорт до нових країн або регіонів.

Для успішного подолання цієї складної ситуації, може знадобитися комплексний підхід, орієнтований на пошук нових можливостей та забезпечення сталості виробництва.

Далі проведемо оцінку фінансових результатів Філії Городницьке лісове господарство ДП «Ліси України» за 2020-2022 роки, наведені в табл. 1.3.

Після проведеного аналізу фінансових результатів Філії Городницьке лісове господарство ДП «Ліси України» за період 2020-2022 років можна зробити наступне узагальнення. Чистий дохід від реалізації продукції збільшився на 342130 тис. грн у 2022 році, що є на 263368 тис. грн більше, ніж у 2020 році і на 185242 тис. грн більше, ніж у 2021 році. У той ж час собівартість реалізованої продукції зросла протягом трирічного періоду на 227790 тис. грн і досягла 294908 тис. грн. Упродовж 2021-2022 років підвищення цього показника становило 155107 тис. грн.

Таблиця 1.3

Динаміка фінансових результатів Філії Городницьке лісове господарство
ДП «Ліси України» за 2020-2022 рр.

Показники	Роки			Відхилення 2022 р. від			
	2020	2021	2022	2020 р.		2021 р.	
				+, -тис. грн	%	+, -тис. грн	%
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	78762	156888	342130	263368	334,4	185242	118,1
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	67118	139801	294908	227790	339,4	155107	110,9
Валовий прибуток (збиток)	11644	17087	47222	35578	305,5	30135	176,4
Інші операційні доходи	288	454	1629	1341	465,6	1175	258,8
Адміністративні витрати	5611	8360	18737	13126	233,9	10377	124,1
Витрати на збут	5241	7484	20913	15672	299,0	13429	179,4
Інші операційні витрати	751	36	3981	3230	430,1	3945	10958,3
Фінансовий результат від операційної діяльності	329	1661	5220	4891	1486,6	3559	214,3
Фінансовий результат до оподаткування	329	1661	5220	4891	1486,6	3559	214,3
Витрати з податку на прибуток	49	425	1840	1791	3655,1	1415	332,9
Чистий прибуток (збиток)	280	1236	3380	3100	1107,1	2144	173,5

Це призвело до отримання в 2022 році валового прибутку в сумі 47222 тис. грн., що перевищує валовий фінансовий результат Філії Городницьке лісове господарство ДП «Ліси України» на 35578 тис. грн (на 305,5 %) в порівнянні з 2020 роком. За останні два роки валовий прибуток збільшився на 30135 тис. грн. (на 176,4 %).

В 2022 році Філія Городницьке лісове господарство ДП «Ліси України» отримала прибуток від операційної діяльності у розмірі 5220 тис. грн. Порівняно з 2020 роком це поліпшення операційного фінансового результату становить 4891 тис. грн. (1486,7 %), а в порівнянні з 2021 роком – зростання склало 3559 тис. грн. (214,3 %). Найбільший вплив на зміну фінансового результату від операційної діяльності справило збільшення суми інших операційних доходів, яке за період 2020-2022 років зросло на 1341 тис. грн. (465,6 %), а за останні два роки – на 1175 тис. грн. (258,8 %). Також за аналізований період значно зросли адміністративні

витрати (на 13126 тис. грн. або 233,9 %), витрати на збут (на 15672 тис. грн. або 299%), та інші операційні витрати (на 3230 тис. грн. або 430,1 %).

У 2022 році фінансовий результат до оподаткування Філії Городницького лісового господарства становив прибуток у розмірі 5220 тис. грн. За останні три роки він збільшився на 4891 тис. грн. (на 1486,3%), а за 2021-2022 роки зріс на 3559 тис. грн. (на 214,3%). Найбільший вплив на цей показник мало зменшення суми доходу від участі в капіталі. Протягом 2020-2022 років вона скоротилась на 0,0 тис. грн., а за останні два роки падіння склало 0,0 тис. грн.

Виплати податку на прибуток зменшили суму чистого прибутку Філії в 2022 році до 3380 тис. грн. Це на 3100 тис. грн. (1107,1 %) більше, ніж в 2020 році та на 2144 тис. грн. (173,5 %) більше, ніж в 2021 році.

Наочно динаміка фінансових результатів Філії за 2020-2022 роки представлена на рис. 1.5.

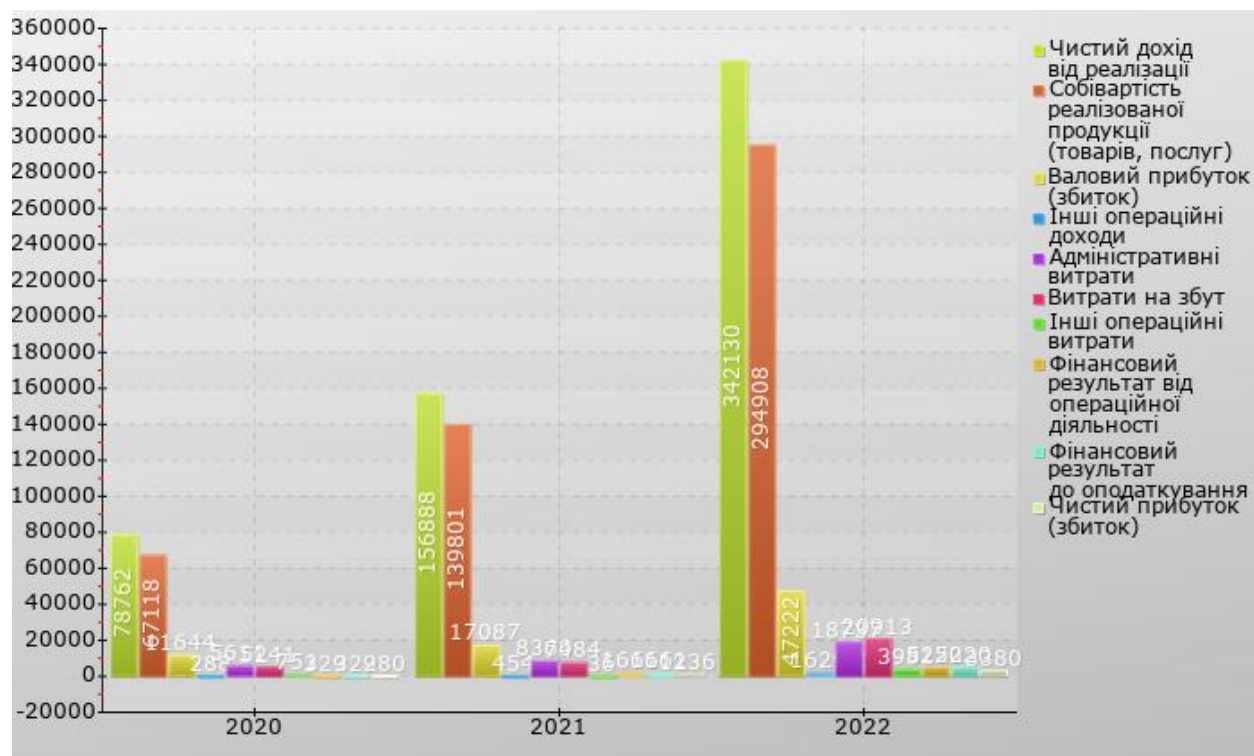

Рис. 1.5. Динаміка фінансових результатів Філії Городницьке лісове господарство ДП «Ліси України» за 2020-2022 рр.

У результаті рубок, підприємством було реалізовано 58198м³ заготовленої деревини. З цієї кількості направлено на власну переробку 14220 м³ та використано на власні потреби 1685 м³. На кінець звітної періоду залишилось

7277 м³ деревини. Вартість 1м³ заготовленої деревини становить 1931,79 грн., а вартість 1м³ реалізованої деревини склала 1950,20 грн.

В результаті рубок формування і оздоровлення лісів, було виконано рубки на площі 1202 га з заготовкою 25993 м³ (планувалося 948 га та 23037 м³) і рубки догляду та вибіркові санітарні рубки здійснено на площі 989 га масою 19881 м³ (проти плану 770 га та 18908 м³). Рентабельність власної переробки становить 3%. Обсяг випуску продукції деревопереробки на одного працюючого становить 227,2 тис. грн. Крім того, на давальницьких умовах було перероблено 2,5 тис. м³ деревини [37].

Упродовж 2020-2022 років філія Городницьке лісове господарство показала позитивні фінансові результати. Слід підкреслити, що у 2022 році підприємство зареєструвало зростання чистого прибутку, яке характеризується постійним збільшенням у цілому періоді аналізу.

Це свідчить про успішне управління ресурсами та фінансами, ефективність виробництва та можливо, вдосконалення стратегій маркетингу та збуту. Такий позитивний тренд говорить про стабільність й добре управління підприємством в цілому.

Зростання чистого прибутку свідчить про позитивні тенденції у діяльності підприємства та його успішну розвитку. Це може бути результатом впровадження ефективних стратегій управління, оптимізації виробництва та зменшення витрат. Продовження позитивних динамік може вказувати на стійкість та конкурентоспроможність компанії у майбутньому.

РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ОБЛІКУ, АУДИТУ ТА АНАЛІЗУ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ ПІДПРИЄМСТВ

2.1. Формування обліково-інформаційної системи для управління операціями із виробничими запасами

Сучасний бухгалтерський облік представляє собою складну систему, що включає різноманітні методи та процедури, які надають інформацію про стан та рух активів, капіталу та зобов'язань. Ця система відіграє роль зв'язку між господарською діяльністю та особами, які приймають рішення, оскільки:

- фіксує господарську діяльність через реєстрацію даних для подальшого використання;
- обробляє та інтерпретує отримані дані;
- надає звіти та інформацію користувачам для управлінських рішень [7].

Організація бухгалтерського обліку передбачає збір, упорядкування в часі та просторі різних складових. Це підґрунття для пояснення організації бухгалтерського обліку як цілеспрямованого об'єднання та встановлення зв'язків між складовими, які забезпечують виконання бухгалтерським обліком своїх завдань.

Отже, основна мета організації бухгалтерського обліку полягає в забезпеченні стейкхолдерів необхідною інформацією. Тому наше бачення організації бухгалтерського обліку передбачає встановлення та виконання ряду завдань (рис. 2.1).

Успішне виконання завдань організації бухгалтерського обліку гарантує своєчасне, повне, достовірне та безперервне відображення всіх операцій, а також ефективну обробку інформаційних даних, складання облікових реєстрів і бухгалтерської звітності на їх основі. Ефективність виконання цих завдань значно впливатиме на рівень функціональності бухгалтерського обліку та його здатність виконувати поставлені завдання.

Рис. 2.1. Основні завдання організації бухгалтерського обліку

Головні завдання обліку та контролю за запасами, які постають перед співробітниками, відповідальними за облік запасів, включають:

- 1) доцільне й своєчасне реєстрування операцій, що стосується приймання, зберігання та використання запасів;
- 2) гарантування повноцінного та точного нагляду за процесами приймання, зберігання та використання запасів;
- 3) моніторинг використання запасів відповідно до встановлених стандартів;
- 4) контроль витрат на транспортування та заготівельні операції під час закупівлі запасів;
- 5) нагляд за виконанням планів з постачання запасів;
- 6) створення ефективної системи документації та контролю за обігом документів;
- 7) проведення інвентаризації та внесення результатів до системи обліку;

- 8) аналіз і вибір обґрунтованої облікової політики для оцінки запасів;
- 9) забезпечення відповідності вимогам чинного законодавства щодо обліку запасів.

Загалом, головною метою обліку та контролю запасів є раціональне постачання підприємства запасами для безперебійного виробничого процесу та оптимального використання їх. Це передбачає уважне фінансове обліку запасів, їх збереження та реалізації, що в свою чергу сприяє досягненню позитивних результатів у діяльності підприємства.

Забезпечення підприємства виробничими запасами є важливою складовою системи управління суб'єктом господарювання. Управління повинно забезпечити збір інформації про наявність, рух та використання запасів, щоб задовольнити всі інформаційні потреби користувачів. Правильно організований обліковий процес відіграє ключову роль в цьому процесі. Крім того, документальне оформлення виробничих запасів є важливим та відповідальним процесом.

Документальне оформлення господарських операцій з надходження та використання запасів на підприємстві здійснюється за допомогою первинних документів. Для регулювання руху виробничих запасів на підприємстві передбачені стандартні форми первинних документів. Ці документи, які оформлюють надходження та вибуття запасів, а також перелік і призначення цих документів, відображено в спеціальній табл. 2.1 [6].

Організацією постачання виробничими запасами займається відділ постачання та збуту. Загалом, всі запаси надходять через експедиторів цього відділу, які отримують довіреність від бухгалтерії підприємства за підписами головного бухгалтера та керівника для отримання матеріальних цінностей.

Документи з обліку господарських операцій із виробничими запасами

Форма документу	Назва документу	Призначення документа
М-2	Довіреність	Призначення для підтвердження права окремої посадової особи виступати довіреною особою підприємства при отриманні запасів
М-2а	Акт списання бланків довіреностей	Призначений для списання використаних бланків довіреностей
М-3	Журнал реєстрації довіреностей	Призначений для реєстрації виданих довіреностей та розписки в їх отриманні
М-4	Прибутковий ордер	Використовується на складі, заповнюється в день надходження запасів при відсутності розбіжностей з документами постачальника, при оприбуткуванні запасів, отриманих з переробки
М-7	Акт про приймання матеріалів	Застосовується при прийнятті запасів, якщо є розбіжності з документами постачальника, або коли виробничі запаси надійшли без документів
М	Лімітно-забірна картка	Використовується для систематичного відпуску у виробництво лімітованих матеріалів, а також для поточного контролю за дотриманням встановлених лімітів їх відпуску
М-11	Накладна на відпуск матеріалів	Використовується для разового відпуску запасів в середині підприємства
М-14	Відомість обліку залишків матеріалів на складі	Використовується для взаємозв'язку складського та бухгалтерського обліку
М-16	Матеріальний ярлик	Використовується для позначення одиниць запасів
63	Рахунок-фактура	Використовується для розрахунків між постачальниками та покупцями за відвантажені товари
1-ТН	Товарно-транспортна накладна	Призначена для обліку поставок запасів та розрахунків за їх перевезення автомобільним транспортом

Регламент приймання виробничих запасів детально описано на рис. 2.2.

Рис. 2.2. Модель приймання та оприбуткування виробничих запасів

Облік запасів на підприємстві відбувається на рахунку 20 «Виробничі запаси» та відповідних субрахунках (рис. 2.3).

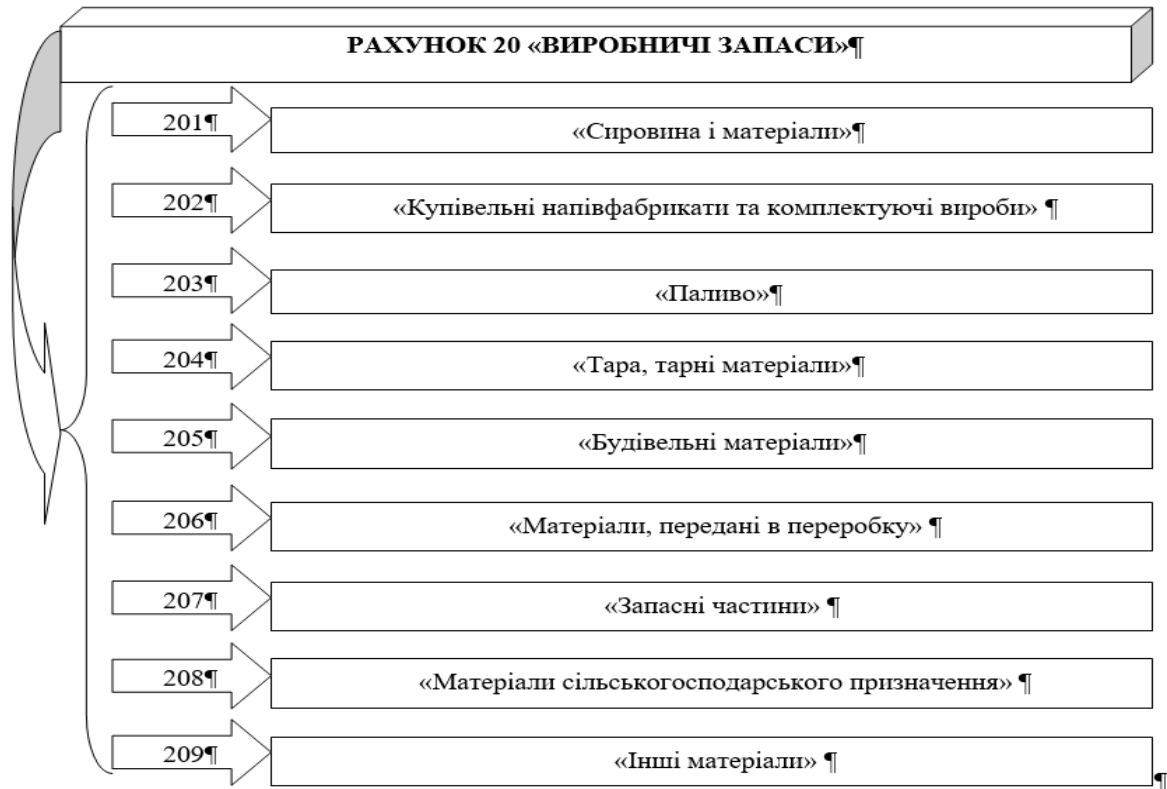

Рис. 2.3. Структура рахунку 20 «Виробничі запаси» [2К]

Аналітичний облік виробничих запасів на підприємстві здійснюється на складах у спеціальних картках складського обліку (рис. 2.4).

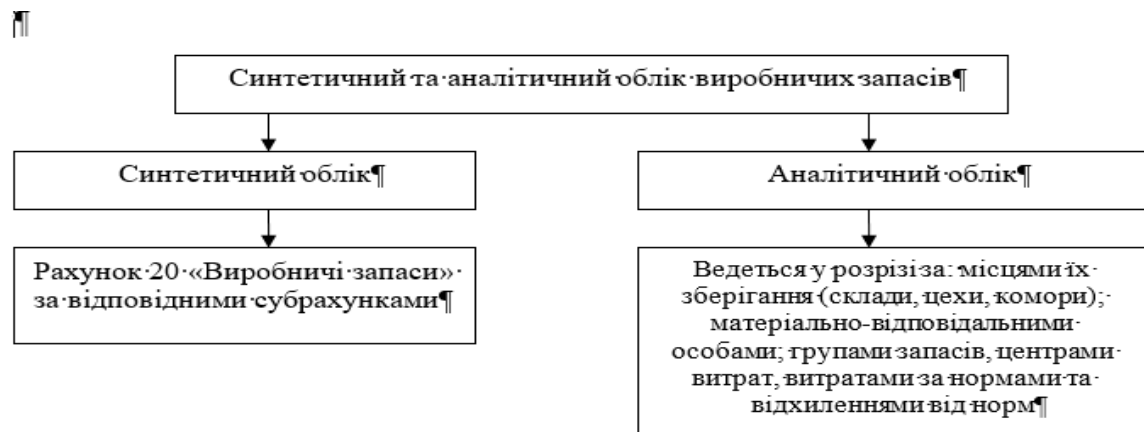

Рис. 2.4. Модель бухгалтерського обліку виробничих запасів

В бухгалтерії підприємства аналітичний облік запасів проводиться у сальдових відомостях на основі звітів про рух матеріальних цінностей. Порядок запису в облікових регістрах з обліку виробничих запасів можна зобразити у вигляді схеми, подібній до рис. 2.5.

Рис. 2.5. Побудова бухгалтерських записів в облікових регістрах з виробничих запасів

Виробничі запаси відображаються в статті «Запаси» у звіті про фінансовий стан підприємства. Ця стаття відображає загальну вартість активів, які включаються до складу запасів відповідно до НП(С)БО 9 [18], зокрема тих, що призначені для подальшого продажу у бізнесі; наявних у процесі виробництва для подальшого продажу готової продукції; призначених для використання при виготовленні продукції, виконанні робіт та наданні послуг, а також для загальних управлінських потреб на підприємстві.

Додаткова інформація до річної фінансової звітності зазвичай відображається у Примітках до річної фінансової звітності, розділ VII. Ця інформація стосується детальної класифікації товарно-матеріальних цінностей у 12 груп. Проте, поточні біологічні активи відображаються як окремий елемент у

балансі, тому в примітках до фінансової звітності вони можуть бути відображені як складова запасів.

У такий спосіб, фінансова звітність повинна включати всю необхідну інформацію про господарські операції, пов'язані з наявністю та рухом товарно-матеріальних цінностей, що може вплинути на рішення, засновані на цій інформації. Це забезпечується принципом повного розкриття інформації, що означає, що фінансова звітність повинна бути докладною, точною та об'єктивною, щоб користувачі могли ґрунтовно оцінити фінансове становище та результати діяльності підприємства.

2.2. Система проведення аудиту виробничих запасів

Для визначення фінансового стану підприємства та ухвалення ефективних управлінських рішень важливим є точний облік та оцінка запасів. Запаси є значною частиною активів підприємств різних форм власності, тому правильність обраної методики аудиту запасів має вирішальне значення для достовірності управлінських рішень, які приймаються на основі аудиторських звітів.

Перевірка виробничих запасів у рамках аудиту, на думку колективу дослідників [31] вважається надзвичайно складною стадією перевірки фінансової звітності підприємства. На сьогоднішній день існує кілька загальноприйнятих методик аудиту виробничих запасів, проте жодна з них не є універсальною.

Мета проведення аудиту запасів полягає в отриманні відповідних і достатніх підтверджень від аудитора щодо того, що їх облік відповідає законодавчим і нормативним вимогам, а також що інформація про них у фінансовій і податковій звітності є достовірною в усіх значеннях [19].

Мета аудиту виробничих запасів відповідно до Міжнародних стандартів аудиту [9], полягає в тому, щоб незалежна, професійна думка аудитора визначала, чи правильно у бухгалтерському обліку та фінансовій звітності підприємства відображається інформація, що пов'язана з операціями по виробничих запасах.

Основні завдання аудиту виробничих запасів відповідно до мети аудиту:

- перевірка коректності розподілу активів компанії з урахуванням їхніх видів;
- перевірка зберігання виробничих запасів та відповідності встановленим законодавством нормативам використання;
- перевірка визначення правильності вартості виробничих запасів;
- перевірка коректності обліку при отриманні та списанні виробничих запасів;
- перевірка правильного застосування методів списання виробничих запасів;
- перевірка правильності списання ТЗВ по запасах;
- перевірка відповідності вимогам інвентаризації для виробничих запасів;
- перевірка коректності письмової документації, що стосується операцій з обліку виробничих запасів;
- визначення ефективності і безпечності програмних засобів, задіяних в обліку виробничих запасів;
- забезпечення відповідності синтетичного та аналітичного обліку виробничих запасів [33].

Для вирішення поставлених завдань аудиту необхідно розробити модель аудиту запасів підприємства, яка включатиме послідовність проведення аудиту, його джерела, об'єкти, методичні прийоми та узагальнення та реалізацію результатів перевірки (рис. 2.6).

Об'єкти аудиту							
Запаси підприємства		Матеріальні витрати підприємства		Фінансові ресурси		Облікові операції	Функції управління
Джерела інформації							
Нормативні документи		Законодавчі акти		Планово-регулюючі документи		Первинні документи та облікові реєстри	Бухгалтерський облік
Методичні прийоми аудиту							
Органолептичні			Розрахунково-аналітичні		Документальні		
Інвентаризація, контрольні заміри, спостереження	Контроль	Експертизи, експерименти	Економічний аналіз, статистичні розрахунки	Економіко-математичні методи	Моделювання дослідження документів	Нормативно-правове регулювання	Пропозиції щодо реалізації результатів
Методичні прийоми узагальнення і реалізації результатів перевірки							
Документування результатів аудиту		Аналітичне групування		Нормативно-правове обґрунтування		Систематизація	Прийняття рішень та контроль за їх виконанням

Рис. 2.6 Модель здійснення аудиту запасів підприємства

В процесі аудиту запасів важливо забезпечити, щоб були перевірені всі аспекти, що можуть впливати на їх облік та вартість. Це дозволить зробити висновок про те, чи є фінансова звітність щодо запасів надійною та відповідає вимогам законодавства.

Джерелами інформації для аудиту виробничих запасів є, насамперед, облікова політика підприємства та інші бухгалтерські документи, в яких міститься інформація про наявність, рух та залишки виробничих запасів.

Під час проведення аудиту виробничих запасів можуть використовуватися такі методичні підходи:

- перевірка – цей метод використовується для перерахунку фактичної наявності запасів, перевірки видачі та отримання документів, а також перевірки записів у облікових журналах;
- аналіз – допомагає порівняти дані облікових реєстрів з інформацією в фінансовій звітності.

- анкетування – часто використовується на організаційному етапі, оскільки допомагає оцінити ефективність системи внутрішнього контролю та визначити аудиторський ризик;
- звірка – використовується під час аудиту матеріально-виробничих запасів, особливо коли матеріальні цінності зберігаються третьою особою.
- огляд – може бути проведений для забезпечення належних умов зберігання матеріально-виробничих запасів та виявлення відсутності ризиків зберігання;
- тестування – цей методичний підхід актуальний для будь-якої частини аудиту, оскільки полягає в оцінці відповідності даних облікових реєстрів та даних фінансової звітності;
- експертиза – аудитори можуть звертатися до залучення спеціалістів (наприклад, оцінювача), це рішення приймається аудитором на основі його професійного судження [33].

Процес проведення аудиторських перевірок включає наступні кроки [36]:

- розроблення загального плану аудиторських перевірок;
- складання програми аудиту;
- проведення аудиту та збір аудиторських доказів шляхом відповідних заходів;
- узагальнення зібраних аудиторських доказів;
- підготовка аудиторського звіту;
- визначення типу висновку та його представлення.

Запаси є важливою складовою виробництва, тому раціонально здійснювати аудит запасів одночасно з перевіркою всієї фінансово-господарської діяльності підприємства. Надзвичайно важливо розробити систему більш глибокого аналізу запасів та фінансово-господарської діяльності підприємства.

Аудит виробничих запасів починається з перевірки своєчасності та повноти проведення інвентаризації запасів. Також проводиться огляд процесів надходження виробничих запасів, який включає оцінку своєчасності та коректності реєстрації запасів, оформлення первинних документів і їх

відображення в обліку. Проводиться аналіз правильності складання актів про розбіжності у кількості та якості матеріальних цінностей, що надійшли, і оцінка своєчасності надання претензій постачальникам або транспортним організаціям.

Наступним етапом аудиторської перевірки є вивчення встановленої методики оцінки запасів, яка регламентується обліковою політикою підприємства. Потрібно перевірити, чи реєструються закуплені або виготовлені товарно-матеріальні цінності на балансі за їх первісною вартістю (відповідно до НП(С)БО 9 «Запаси» [18]). Далі проводиться огляд операцій з надходження виробничих запасів від постачальників, який розпочинається з аналізу угод поставки та перевірки повноти та своєчасності їх приймання на склади підприємства.

Під час аудиту операцій з матеріальними цінностями в дорозі проводиться перевірка достовірності та обґрунтованості сум, що фігурують у цій статті, на основі даних синтетичного та аналітичного обліку, а також балансу. Також здійснюється перевірка випадків втрат вантажу, за якими не були подані претензії транспортним організаціям або матеріалів, що надійшли, але не були відображені в обліку.

Наступним етапом є перевірка процедур витрачання та списання виробничих запасів для виробництва продукції. Для цього аудитор використовує методи натурального контролю та аналізує дані про оприбуткування готової продукції, щоб виявити випадки невідображення оприбуткованих обсягів. Одночасно доцільно провести аналіз даних складського обліку після відвантаження матеріальних цінностей.

Під час аудиту особлива увага приділяється правильності проведення переоцінки запасів. Уцінювання запасів має бути зроблено тільки у випадку, коли вони стали фізично чи морально застарілими і втратили свою первісну вартість. Списання запасів на витрати проводиться в той момент, коли підприємство впевнене, що не зможе їх продати чи використати. Уцінювання запасів має бути проведено до чистої вартості реалізації.

На заключному етапі аудиту важливо перевірити методику оцінки запасів під час списання і переконатися в її відповідності обліковій політиці, яка застосовується на підприємстві, а також вимогам вітчизняного законодавства.

Тому, правильний вибір методики аудиту запасів сприяє оптимізації роботи аудиторів, збільшує ймовірність виявлення помилок і, відповідно, дозволяє виправити їх у майбутньому, підвищуючи ефективність роботи підприємства.

2.3. Оцінка ефективності використання виробничих запасів

Суб'єкти господарювання поєднують необоротні і оборотні матеріальні активи в процесі своєї діяльності, та водночас прагнуть до зменшення залишків активів на балансі, зокрема стараються зменшити запаси готової продукції та товарів. Ця стратегія зменшення запасів пов'язана з прагненням підприємства зменшити затрати на утримання запасів, зменшити ризики пов'язані з неспоживанням запасів та мінімізувати можливість їх старіння або знецінення. Однак, важливо зберегти необхідний рівень запасів для забезпечення неперервності виробництва та вчасної поставки продукції клієнтам.

Підприємствам необхідно балансувати між ефективним управлінням запасами та забезпеченням виробничих процесів. Вони використовують різноманітні методи та стратегії, такі як системи «Just-in-Time», методи прогнозування попиту, оптимізація рівня сервісу тощо, для забезпечення оптимального рівня запасів і оптимізації управління ними.

Оцінку складу і структури виробничих запасів підприємства проведемо в табл. 2.2.

На основі проведеного аналізу оцінки та структури виробничих запасів можна сказати, що відбулися значні зміни у витратах на різні категорії запасів протягом досліджуваного періоду.

1. Сировина і матеріали. Витрати на сировину і матеріали зменшилися на 277 тис. грн., що становить 23,6% у порівнянні з 2020 роком.

Оцінювання складу та структури виробничих запасів Філії

Городницьке лісове господарство ДП «Ліси України»

за період 2020-2022 рр.

Показники	Роки						2022 р. до 2020 р.	
	2020		2021		2022		+, -	% (рази)
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%		
Сировина і матеріали	1174	13,1	1136	11,3	897	7,3	-277	76,4
Паливо	637	7,1	491	4,9	1890	15,3	1253	3,0р.
Будівельні матеріали	627	7,0	265	2,6	388	3,1	-239	61,9
Запасні частин	901	10,1	540	5,4	479	3,9	-422	53,2
Малоцінні швидкозношувані предмети	1738	19,5	2058	20,5	6244	50,7	4506	3,6р.
Незавершене виробництво	2952	33,1	3339	33,2	560	4,5	-2392	19,0
Готова продукція	892	10,0	2213	22,0	1858	15,1	966	2,1
Разом	8921	100,0	10042	100,0	12316	100,0	3395	138,1

Це може свідчити про оптимізацію використання матеріальних ресурсів та удосконалення процесів управління запасами.

2. Паливо. Витрати на паливо значно зросли в 2022 році, досягнувши 1890 тис. грн., що є збільшенням на 1253 тис. грн., або в 3 рази. Можливо, це свідчить про збільшення обсягів виробництва або зростання цін на паливо.

3. Малоцінні швидкозношувані предмети. Витрати на вказану категорію значно збільшилися в 2022 році, становлячи 6244 тис. грн., тобто збільшення на 4506 тис. грн в порівнянні з 2020 роком. Це може бути пов'язано з програмою заміни застарілого обладнання або розширенням виробництва.

4. Готова продукція та незавершене виробництво. Вартість незавершеного виробництва зменшилася на 2392 тис. грн., а готова продукція зросла на 966 тис. грн. У цьому може бути відображення процесу завершення виробництва та збільшення готової продукції.

Загальна тенденція збільшення виробничих запасів на 3395 тис. грн. може викликати пошук ефективних стратегій управління запасами для забезпечення

оптимальної балансування між вартістю запасів та необхідністю забезпечення безперервності виробничого процесу.

Отже, проведений аналіз структури виробничих запасів Філії Городницьке лісове господарство ДП «Ліси України» дає підстави стверджувати, що виробничі процеси на підприємстві були піддані суттєвим змінам в розглянутому періоді. Важливо проаналізувати ці зміни для виявлення причин та впливу на підприємство з метою подальшої оптимізації управління запасами та підвищення ефективності виробничих процесів.

Для характеристики ефективності використання виробничих запасів Філії Городницьке лісове господарство ДП «Ліси України» розрахуємо такі показники (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Оцінка показників ефективності використання запасів Філії Городницьке лісове господарство ДП «Ліси України» у 2020-2022 рр.

Показники	Роки			Відхилення 2022 до 2020 рр.	
	2020	2021	2022	+, -	% (рази)
Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	78762	156888	342130	263368	4,3р.
Собівартість продукції, тис. грн.	67118	139801	294908	227790	4,4р.
Матеріальні затрати, тис. грн.	34290	41833	126259	91969	3,7р.
Матеріаломісткість продукції, грн.	435,4	266,6	369,0	-66,4	84,7
Матеріаловіддача, грн.	1550,0	3750,3	2709,7	1159,7	174,8

Таким чином, в 2022 році ефективність використання виробничих запасів відрізняється від того, яка була у 2020 році. Ці зміни могли виникнути внаслідок підвищення технічного рівня виробництва, більш раціональної організації матеріально-технічного забезпечення, а також підвищення кваліфікації та майстерності працівників.

Збільшення витрат на паливо та малоцінні швидкозношувані предмети вказують на можливе зростання виробництва та модернізацію обладнання. Одночасно зменшення витрат на сировину і матеріали, будівельні матеріали та запасні частини свідчать про оптимізацію управління запасами та більш ефективне використання ресурсів.

Урахування цих аспектів може допомогти підприємству не лише підтримати стабільність виробництва, а й збільшити його ефективність, підвищити прибутковість та конкурентоспроможність на ринку.

Отже, оперативне управління виробничою діяльністю вимагає належної інформації, своєчасного аналізу та правильних рішень на її основі. Проте важливо пам'ятати, що наявність інформації сама по собі ще не гарантує успішного результату. Справді ефективне управління виробничими запасами потребує вдосконалених форм і методів контролю.

Для досягнення успіху в управлінні виробничими запасами аграрних підприємств, можна використовувати сучасні методи управління запасами, такі як JIT (Just-in-Time), MRP (Material Requirements Planning), ABC аналіз, а також використання відповідних програмних засобів для управління запасами. Також важливо проводити систематичний аналіз та аудит виробничих запасів для постійного вдосконалення процесів.

Ці підходи допоможуть удосконалити процеси управління запасами, зменшити затрати, збільшити продуктивність та забезпечити оптимальний рівень виробничих запасів для забезпечення високоякісного виробництва.

Таким чином, внутрішній контроль, безперечно, є важливим елементом успішного управління підприємством. Він допомагає забезпечити ефективне використання ресурсів, виявити та запобігти можливі проблеми, а також забезпечити відповідність управлінських процедур і внутрішніх політик.

Внутрішній контроль включає в себе різноманітні елементи, такі як системи обліку, внутрішній аудит, політики та процедури, а також розподіл обов'язків і контроль над виробничими процесами. Ці елементи допомагають підприємству

забезпечити точність фінансової звітності, визначити можливі ризики та забезпечити внутрішній контроль над процесами прийняття рішень.

Ефективний внутрішній контроль сприяє підвищенню рівня рентабельності та зниженню ризиків для підприємства, що може сприяти збільшенню суми активів та загальному успіху бізнесу

2.4. Рекомендації покращення обліково-аналітичного забезпечення виробничих запасів

Визнано, що виробничі запаси важливі для забезпечення діяльності підприємства будь-якої форми власності та галузі економіки є найбільш значущою частиною активів підприємства. Вони відіграють ключову роль у структурі витрат суб'єкта господарювання. Отже, для досягнення ефективності діяльності підприємства необхідно створити обліково-аналітичне забезпечення для управління виробничими запасами, яке враховуватиме особливості бізнес-процесів у відповідній галузі.

Обліково-аналітична система є складовою частиною загальної системи управління, яка базується на даних бухгалтерського обліку і включає в себе поєднання облікових і аналітичних операцій. Ця система забезпечує проведення своєчасного мікроаналізу, безперервність такого процесу та використання його результатів для формування рекомендацій [23].

Обліково-аналітичне забезпечення включає в себе систему обліку фінансової та економічної інформації, що дозволяє збирати, систематизувати та використовувати дані для прийняття управлінських рішень. Воно є важливою частиною загальної системи управління підприємством, оскільки надає можливість аналізувати фінансові та економічні показники для прийняття професійних управлінських рішень.

Обліково-аналітичне забезпечення відіграє ключову роль у загальній системі управління підприємством, оскільки забезпечує надійне та точне

фінансове та економічне відображення діяльності підприємства. Це сприяє підвищенню якості звітності та фінансової звітності, що є важливим для внутрішнього та зовнішнього звітності управління підприємством. Таким чином, обліково-аналітичне забезпечення допомагає управлінцям приймати обґрунтовані рішення та забезпечує надійну фінансову звітність для зацікавлених сторін, таких як інвестори, кредитори та державні органи.

Обліково-аналітичне забезпечення впливає на всю систему управління підприємством та забезпечує точне та надійне фінансове відображення діяльності (рис. 2.7).

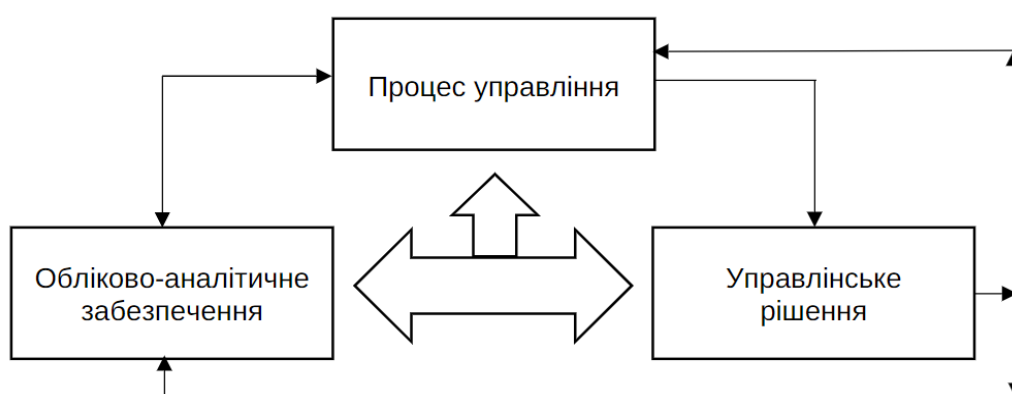

Рис. 2.7. Обліково-аналітичного забезпечення в системі управління підприємства [28]

Для досягнення правильної організації обліково-аналітичного забезпечення управління виробничими запасами використовуються наступні заходи, зображені на рис. 2.8.

Обліково-аналітичне забезпечення запасів підприємства має на меті забезпечення виконання інформаційно-облікової, аналітичної та контрольної функцій. Це допомагає приймати ефективні рішення на всіх рівнях управління. Шляхом правильної інформаційно-аналітичної підтримки можна контролювати обороти запасів, вчасно виявляти проблемні ситуації та приймати швидкі та обґрунтовані рішення для оптимізації управлінських процесів.

Рис. 2.8. Напрямки для організації обліково-аналітичного забезпечення

Важливою складовою обліково-аналітичного забезпечення виробничих запасів на підприємстві є формування повної й достовірної інформації про наявність, рух та оцінку матеріальних цінностей, а також організація внутрішньогосподарського контролю.

Такі заходи дозволяють забезпечити точність та достовірність обліку, контролювати процеси руху та використання запасів, а також вчасно виявляти можливі ризики та проблеми, що можуть виникнути в управлінні запасами.

Також важливим є впровадження системи внутрішнього контролю, яка допомагатиме уникнути помилок та зловживань з боку працівників, запобігати втратам і недолікам у обліку та управлінні запасами. Для цього можуть застосовуватися такі методи, як проведення регулярних перевірок, розробка та впровадження внутрішніх положень та процедур, контроль за дотриманням внутрішніх вимог та правил управління запасами.

Первинна інформація, яка міститься у первинних документах, є основою для будь-якого виду обліку, включаючи фінансовий, управлінський та податковий. Ці первинні документи складаються звичайно в уніфікованих формах або спеціальних форматах, які розробляються підприємствами для власних потреб.

Ця первинна інформація потім використовується для формування звітної інформації, яка в свою чергу є основою для управлінських рішень та аналітичного звітування. Тому надійний та точний облік первинної інформації є важливим елементом в управлінському та аналітичному забезпеченні підприємства.

Проведений аналіз сучасних наукових досліджень дає підстави визначити деякі загальні недоліки, які можуть впливати на облік виробничих запасів в системі управління підприємством, такі як:

1. Неповна або неналежна документація про обороти та рух виробничих запасів, що може призвести до неточностей у обліку та аналізі запасів.
2. Відсутність чіткого поділу обов'язків та відповідальності між підрозділами, що займаються обліком та управлінням запасами.
3. Використання застарілих методів обліку та аналізу запасів, які можуть призвести до неточностей у визначенні вартості та рівня запасів на підприємстві.
4. Відсутність відповідної інформаційно-аналітичної підтримки для прийняття ефективних управлінських рішень щодо виробничих запасів.

Ці недоліки можуть призвести до неефективності управління виробничими запасами та неправильних рішень, що впливає на фінансові результати та ділову репутацію підприємства.

Для вирішення вказаних проблем організації та обліку виробничих запасів, а також для поліпшення обліково-аналітичного забезпечення управління виробничими запасами, можна розглянути такі спрямування [35]:

- встановлення чітких процедур обліку та контролю руху запасів на підприємстві, використовуючи методи обліку за центрами відповідальності, контрольні заходи та оперативне регулювання процесів утворення запасів;
- впровадження інформаційних технологій для обробки економічної інформації на підприємствах;
- оптимізувати структуру документів, процес обігу документів та усю систему оформлення, реєстрації та обробки документів;
- забезпечення дотримання точного порядку прийому, зберігання та витрачання сировини, матеріалів та комплектуючих для виробництва;

– впровадження ефективних методів попереднього та поточного контролю за дотриманням норм виробничих запасів та витрат матеріальних ресурсів.

Таким чином, оптимальне управління запасами є важливою складовою ефективного виробництва та успішної діяльності підприємства.

По-перше, важливо створити систему обліку, що дозволить точно визначати обсяги та рух запасів. Для цього потрібно використовувати сучасне програмне забезпечення, яке дозволяє автоматизувати процеси складського обліку та управління запасами.

По-друге, ретельний аналіз попиту на продукцію та матеріали дозволить зменшити надлишкові запаси та оптимізувати їх рівень. Це сприятиме економії коштів та ресурсів підприємства.

Крім того, важливо створити систему контролю за якістю запасів, щоб уникнути непотрібних витрат на брак або застарілі матеріали.

Не менш важливою є постійна аналітика руху запасів та постійне оновлення стратегії управління ними з урахуванням змін на ринку та виробничих процесів.

Така інтеграція сприятиме покращенню прогнозування попиту, оптимізації рівня виробничих запасів, зменшенню витрат на утримання запасів та підвищенню обіговості оборотних коштів. В результаті, це дозволить підприємству підвищити його конкурентоспроможність, знизити витрати та збільшити прибутковість. Таким чином, інтеграція рекомендацій з управління запасами в загальну обліково-аналітичну систему допоможе досягти кращих результатів для підприємства.

ВИСНОВКИ

Під час дослідження обліку, аудиту та аналізу ефективності використання виробничих запасів у контексті формування інформаційного забезпечення для управління підприємством було зроблено наступні висновки:

1. Запаси відіграють ключову роль у діяльності підприємства. Вони не лише становлять значну частку активів підприємства, але й впливають на собівартість виробництва. Ефективне управління запасами може впливати на фінансові показники підприємства та його конкурентоспроможність. Неправильне управління запасами призводить до збільшення витрат, зниження прибутковості та навіть негативно позначається на репутації підприємства.

2. Інформаційне забезпечення має вирішальне значення для ефективного управління запасами, оскільки якісна та достовірна інформація про рівень запасів, їх рух, використання та вартість є основою для управлінських рішень.

3. При ретельному вивченні нормативної бази, пов'язаної з бухгалтерським обліком виробничих запасів, стало очевидним, що цей процес підпорядкований цілому комплексу законодавчих документів та підзаконних актів. Однак, важливо відзначити, що це не завжди гарантує належний облік та уникнення суперечливих ситуацій.

4. Аналіз показує, що існує певний недолік регульованості процесу бухгалтерського обліку виробничих запасів, а це може призвести до неоднозначності та ризику для підприємства. Тому вирішення цього питання вимагатиме додаткового аналізу та можливо внесення змін до чинного законодавства, щоб забезпечити більшу чіткість і консистентність у прописаних вимогах щодо бухгалтерського обліку виробничих запасів.

5. Проведений контент-аналіз робіт вчених дозволяє зробити висновок про вкрай актуальний характер теми формування та використання виробничих запасів на підприємстві. Ця тема викликає дискусії серед науковців та фахівців, оскільки стає об'єктом уваги в контексті різних аспектів. Зокрема, велика увага зосереджується на вирішенні питань, пов'язаних із забезпеченням своєчасного та

належного оформлення документів про надходження та вибуття цінностей, контролю за їх збереженням та раціональним використанням, а також забезпеченням надходження достовірної інформації для ухвалення обґрунтованих управлінських рішень.

6. Раціональна організація бухгалтерського обліку виробничих запасів передбачає суворе виконання всіх процесів обліку та забезпечення вірогідності та достовірності інформації при мінімальних витратах.

7. Доведено, що оптимальне управління запасами є суттєвим аспектом для забезпечення ефективного виробництва та успішної діяльності підприємства.

По-перше, система обліку, що дозволяє точно визначати обсяги та рух запасів, є ключовою у цьому процесі. Використання сучасного програмного забезпечення для автоматизації процесів складського обліку та управління запасами допомагає підприємствам ефективно вирішувати це завдання.

По-друге, ретельний аналіз попиту на продукцію та матеріали дозволяє зменшити надлишкові запаси та оптимізувати їх рівень, що сприяє економії коштів та ресурсів підприємства. Таким чином, ефективне управління запасами може виявитися ключовим фактором для покращення фінансових показників підприємства та забезпечення його стабільності.

Таким чином, управління обліком та контролем запасів є надзвичайно важливими для успішного функціонування та розвитку підприємства. Ефективне управління запасами дозволяє оптимізувати витрати, зменшувати ризики втрат та підтримувати необхідні рівні запасів для безперебійного виробництва та обслуговування клієнтів.

Крім того, належне управління обліком та контролем запасів допомагає забезпечити точність та достовірність фінансової звітності та оптимізувати фінансові показники підприємства. Це також допомагає уникнути перевитрат, зберегти ресурси та покращити конкурентоспроможність підприємства на ринку.

Отже, належне управління обліком та контролем запасів виступає як важливий фактор для успішного функціонування та розвитку підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Артем'єва Л. Облік малоцінних та швидкозношуваних предметів. *Баланс*. 2008. № 53. С. 24-25.
2. Аудит : навч. посіб. / [Ю. С. Цал-Цалко, Ю. Ю. Мороз, Л. А. Суліменко та ін.] ; [під заг. ред. Ю. С. Цал-Цалка]. Житомир : Рута, 2012. 392 с.
3. Бержанір І. А., Демченко Т. А., Кістол А. А. Проблеми та напрями вдосконалення обліку виробничих запасів. *Економічний простір*. 2016. № 107. С. 161–168.
4. Бондаренко О. М., Тітаренко А. Д. Економічна сутність та класифікація запасів: обліковий та управлінський аспекти. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 2. С. 63-67.
5. Бухгалтерський облік (для необлікових спеціальностей) : навч. посіб. / Ю. Ю. Мороз, Т. С. Гайдучок, О. М. Дмитренко. Житомир : Рута, 2022. 256 с.
6. Бухгалтерський облік і аудит в управлінні лісогосподарським підприємством : підручник / Ю. С. Цаль-Цалко, Ю. Ю. Мороз, В. С. Ейсмонт, Т. С. Гайдучок, Н. І. Цегельник. Житомир : Рута, 2019. 372 с.
7. Бухгалтерський фінансовий облік : підруч. для студ. спец. «Облік і аудит» вищ. навч. закл. / За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. 5-те вид., доп. і перепоб. Житомир : Рута, 2003. 726с.
8. Заблоцька О. М. Удосконалення аналізу ефективності використання виробничих запасів. *Обліково-аналітичне забезпечення в системі фінансово-економічної інформації*: зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. Миколаїв : НУК, 2009. С. 113-115.
9. Загальні цілі незалежного аудитора та проведення аудиту відповідно до Міжнародних стандартів аудиту : Міжнародний стандарт аудиту 200. URL: http://apu.com.ua/attachments/article/290/Audit_2015_1_all.pdf.
10. Зінченко О. В., Сайко К. І. Економічна сутність та класифікація виробничих запасів на підприємстві. *Приазовський економічний вісник*. 2017. Вип. 3(03). С. 77-84.

11. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: затв. наказом М-ва фінансів України від 30 листоп. 1999 р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text>

12. Кононенко В. А., Цупаленко Ж. П. Облік виробничих запасів: сучасний стан та напрямки вдосконалення. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. Економічні науки*. 2016. Вип. 16(1). С. 147-151.

13. Лісова галузь: як реформа долає кризу. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2023/03/8/697775/>

14. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів : Наказ Мін-ва фінансів України від 10 січ. 2007 р. №2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0002201-07#Text>

15. Мостепанюк В. А., Гайдучок Т. С. Економічний стан та перспективи розвитку лісової галузі в умовах трансформаційних змін. *Ефективність агротехнологій в зоні Полісся України* : матеріали II-ої Всеукр. наук. конф., 17-18 листоп. 2022 р. Житомир : ЖАТК, 2022. С. 103-105. URL: <https://zhatk.zt.ua/wp-content/uploads/2023/01/zbirnik-17.11.223.pdf>

16. МСФО 2. Запаси (IAS 2. Inventories). URL: www.minfin.gov.ua/document/92420/МСБО_2.pdf.

17. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : наказ М-ва фінансів України від 07 лют. 2013 р. № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>

18. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» : наказ М-ва фінансів України від 20 жовт. 1999 р. № 246. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text>

19. Петрик О. А., Савченко В. Я., Свідерській Д. Є. Організація та методика аудиту підприємницької діяльності : навч. посіб. / За заг. ред. О. А. Петрик. Київ : КНЕУ, 2008. 472 с.

20. План рахунків бухгалтерського обліку у визначеннях та схемах : навчально-наочний посібник / Ю. С. Цаль-Цалко, Ю. Ю. Мороз, Т. С. Гайдучок [та ін.] Житомир : Рута, 2019. 212 с.

21. Податковий кодекс України від 02 груд. 2010 р. № 2755 / Верх. Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

22. Подолянчук О. А. Виробничі запаси: економічна сутність та облік. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2018. № 5. С. 88-101.

23. Поліщук О. М. Обліково-аналітичне забезпечення управління виробничими запасами аграрних підприємств. *Інфраструктура ринку*. 2020. № 42. С. 367 – 371.

24. Потапова Н. О., Головка Д. С. Особливості системи управління запасами на підприємствах сільського господарства. *Молодий вчений*. 2017 №6(46). С. 479-484.

25. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність : Закон України від 21 груд. 2017 р. № 2258 / Верх. Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>

26. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 07 лип. 1999 р. № 996. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>

27. Публічний звіт Голови Державного агентства лісових ресурсів України за 2022 рік. URL: <https://forest.gov.ua/storage/app/sites/8/public/zvit/publichnii-zvit-za-2022.pdf>

28. Пушкарь І. В., Шишкіна А. П. Особливості обліково-аналітичного забезпечення управління запасами. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 44. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1847>

29. Рабокоть Ю. С. Економічна сутність виробничих запасів, їх оцінка та облікове забезпечення. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2018. № 8. С. 102-110.

30. Рибалко О. М., Нестеренко А. А. Сучасні проблеми та напрями вдосконалення ведення обліку виробничих запасів на підприємстві. *Вісн. Запорізького нац. ун-ту*. 2015. № 3(27). С. 92-97.

31. Рогова Д. О., Беренда Н. І. Мета та стадії проведення аудиту виробничих запасів. *Причорноморські економічні студії*. 2017. Вип. 16. С. 168-171.

32. Світлична В. Ю. Актуальні проблеми організації і ведення обліку виробничих запасів підприємствами України. URL: http://www.economy-confer.com.ua/full_article/716.

33. Скаско О. І., Костецька Ю. Р. Методика аудиту виробничих запасів підприємства. *Вісн. Львівського торговельно-економічного ун-ту. Екон. науки*. 2022. № 70. С. 89-93.

34. Сопко В. В. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством. Київ : КНЕУ, 2006. 526 с.

35. Томчук В., Михайлишена А. Особливості обліково-аналітичного забезпечення управління виробничими запасами. *Економічний аналіз*. 2021. Т. 31. № 3. С. 198-205.

36. Усач Б. Ф. Аудит : навч. посіб. Київ : Знання, 2014. 231 с.

37. Філія Городницьке лісове господарство ДП «Ліси України» – Офіційна сторінка. URL: <https://lisgor.com.ua/golovna.html>

38. Чабанюк О. А. Сучасні проблеми та напрями вдосконалення ведення обліку виробничих запасів на підприємстві. *Науковий вісник Ужгородського університету. Сер. Економіка*. 2011. Вип. 2 (34). С. 284–287.

39. Шевченко Л. Я., Мулява В. Р. Сутність виробничих запасів, проблеми обліку та напрями його вдосконалення на підприємстві. *Економіка, управління та адміністрування*. 2022. № 4(102). С. 72-76.

40. Шендригоренко М. Т., Шевченко Л. Я. Сучасні проблеми організації обліку виробничих запасів на підприємстві та напрями їх вирішення. *Наук. вісн. Херсонського держ. ун-ту. Сер. Економ. науки*. 2018. Вип. 32. С. 189-192.

ДОДАТКИ